Poštnina plačana v gotovini

Maribor, petek 27. aprila 1934

Štev. 96 Letg VIII. (XV.)

Cena 1 Din

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Uspeh ali neuspeh obiska v Varšavi

Poljska na poti realne politike velesile

Francoski zunanji minister Louis Barnou je zapustil Poljsko; njegov obisk, ki je zanimal vso Evropo in ves svet, je končan. Po takih obiskih je naša navada, da pišemo o uspehih ali neuspehih, po tem pa je naše stališče težko, kajti na razpolago imamo prav toliko pozitivnih kakor negativnih, optimističnih kakor pesimističnih poročil. Dočim so pisali nekateri listi, da je Barthoujeva misija v Varšavi popolnoma uspela, so poročali drugi, da je propadla. Kaj je torej resnica? Kakor vedno, bo menda tudi tu najboljša pot srednja pot, **ne preveč neutemeljenega optimizma in tudi ne kislega pesimizma.** Barthoujeva misija je in ni uspela; to se pravi, uspela je glede nekaterih vprašanj, glede drugih je pa šele potrebno temeljito razčiščenje na obeh straneh, vendar morda bolj na strani Francije, kakor Poljske. Poljska je sprejela šefa francoske zunanje politike zelo ponosno, in to namenoma, ker je hotela pokazati, **da se smatra za velesilo, torej za državo, ki je s Francijo v vsakem oziru enakopravna ter pripravljena pogajati se z njo kakor n. pr. Italija s Francijo ali Rusija z Anglijo.**

V teku petnajstih let se je Poljska konsolidirala in silno okrepila. Njeno prebivalstvo raste proti 35 milijonom in njena površina je dosti večja kakor ona velesile Italije. Z njo torej ni več mogoče postopati kot z državo druge ali celo tretje vrste, dovčerajšnja Francija je pa to hotela. Levičarski Pariz, posebno Paul-Boncourja, je vodil evropsko politiko brez konzultiranja Poljske in ostalih zaveznic, **katere je postavljal pred dovršena dejstva in zahteval nato od njih, naj jih priznajo.** Če je torej Poljska krenila vstran od Francije, je to dosti bolj krivda Pariza kakor Varšave. In če hoče sedaj Pariz, da se mu Varšava zopet tesneje približa, mora najprej sam popraviti zagrešeno. Poljska je Barthoujú pokazala to brez prikrivanja, in Barthou je hote ali nehote priznal, da je Francija dolžna bolj revidirati svoje stališče kakor Poljska. Popravljati zagrešeno pa ni lahko; lažje je graditi čisto novo. Poljska je stopila v preteklem letu v stike z državami, ki so Franciji nasprotne, in razumljivo je, da so ji obljubljale vse mogoče, da bi jo dokončno spravile na svojo stran. V prvi vrsti je to Nemčija. Prav te dni so predrle v svet vesti, da je Berlin ponudil Varšavi novo »ureditev« Baltika. Vmes je Litva. Vesti so meglene, a za njimi bi se utegnil skrivati velik načrt: **Poljska vrne Nemčiji del Pomorjanskega, ki naj spet združi Vzhodno Prusijo z ostalim »rajhom«, Nemčija pa dovoli Poljski okupacijo — Litve.** Na drugi strani pa vabi Poljsko tudi Italija — potom Madžarske. Vmes je spet teritorialna sprememba, delitev Češkoslovaške! Poljska bi dobila Tešinsko in nekaj malega Slovaške, ostalo Slovaško bi pobasali Madžari, in teritorialni blok od severne Afrike do Baltika bi bil ustvarjen. Vabljivih ponudb prejema tako Poljska več ko preveč.

Po vsem tem je razumljivo, da je imel Barthou polne roke dela, da znova uskladi francosko politiko s poljsko in poljsko s francosko. V neki meri mu je to tudi uspelo. **Francosko-poljsko prijateljstvo ostane, toda z rezervami, ki se nanašajo na odobritev tistega, kar je Poljska v zadnjem času storila — brez Francije.** Tu je poljsko-nemški nenapadalni pakt in Poljska ne more več nastopati proti Nemčiji kot proti absolutni sovražnici. Zato se tudi ne more spuščati v nobene francosko ruske načrte, ki bi bili izrazito naperjeni proti Nemčiji. Poljska ve, da je v sredi med Nemčijo in Rusijo in bi jo vsak konflikt med tema dvema stisnil v precep. Zato se tudi brani vstopa Rusije v Društvo narodov, kakor je tudi sploh nerazpoložena napram tej ženevski instituciji. Nekatera poročila trdijo, da se tudi Barthorju ni vdala, druga pa vedo povedati, da je bil dosežen sporazum: **Poljska se sprijazni z vstopom Rusije v Društvo narodov, zato pa dobi obenem z njo v njem položaj velesile, to se pravi stalno mesto v svetu. Mimo tega se ne sme brez Poljske razpravljati nobeno vprašanje več, najmanj pa vprašanje razorožitve. Četverokot Pariz, London, Rim, Berlin se mora spremeniti v peterokot z Varšavo.** Zato je Poljska tudi odklonila posredovanje glede spora s Češkoslovaško. Čuti se v pozi velesile napram drugovrstni Češkoslovaški!

Tako je zapustil Barthou Poljsko z mešanimi občutki, dasi je dosegel tudi pozitivne uspehe. Najbolj prav bo imel menda še pariški radikalni »L'Oeuvre«, ki je napisal: »Rezultat Barthoujevega obiska je večje razumevanje prave moči Poljske in poljske psihologije. Francija se je prepričala, da Pilsudski ne bo nikdar uporabil poljsko-nemškega pakta za temelj bodoče poljske zunanje politike. **Pustiti pa se morajo ob strani iluzije, ker politika, ki jo vodi Poljska, bo povzročila Franciji še veliko skrbi«.** V teh kratkih stavkih je povedanega veliko, povedano je prav za prav vse! Iluzij, da moremo na Poljsko računati trajno in v vsakem primeru, vsaj zaenkrat ni več. Vsaka slovanska sentimentalnost bi nam tu več škodovala kakor koristila. **Poljska hoče biti velesila za vsako ceno;** pri tem svojem hotenju ne pozna prav nobene sentimentalnosti, marveč samo suho realnost.

-r.

V Londonu ni bil dosežen sporazum

MUSSOLINI SE BOJI NASTOPA FRANCIJE PROTI NEMČIJI V ŽENEVI IN JE PROTI VSTOPU RUSIJE PRED VRNITVIJO NEMČIJE.

LONDON, 27. aprila. **»Daily Telegraph« poroča, da je Suvich v razgovorih s predstavniki angleške vlade, ko je uvidel, da ni mogoče doseči, da bi se diplomatska pogajanja o razorožitvi nadaljevala, zaprosil naj bi Anglija z Italijo sodelovala na razorožitveni konferenci. Agencija Reuter naglaša, da meni Mussolini, da je potrebno storiti vse za zaključek neke konvencije o razorožitvi in da je tudi potrebno onemogočiti ustvaritev protinemškega bloka. »Daily Mail« piše, da dela Mussolini z vso paro na to, da se ne bi sestanek glavnega odbora razorožitvene konference pretvoril v protinemško demonstracijo in da se odstrani nevarnost diskusij, ki bi nastale v Društvu narodov v zvezi s povečanjem nemške oborožitve ter da ne bi te razprave dale Nemčiji povod, da bi videla v konferenci protinemško demonstracijo. Prav iz tega razloga se Mussolini protivi, da bi pristopila k Društvu narodov sovjetska Rusija preden bi se povrnila v Ženevo Nemčija.**

Zavezništvo Francije in Češkoslovaške

Manifestacije v Pragi — Banketi — Konference in soglasje — Nova politika Francije — Vstop Rusije v Društvo narodov

PRAGA, 27. aprila. **Obisk francoskega zunanjega ministra Barthouja v Pragi se je spremenil v ogromno manifestacijo prijateljstva med Francijo in Čehoslovaško, ki ne temelje samo na suhem zavezništvu, marveč na iskrenih in globokih čuvstvih. To so pokazale zlasti ovacije, ki jih je priredilo občinstvo Barthouju včeraj ob prihodu in potem povsod, kjer se je pojavil. Prisrčne besede med državniki pa so bile izmenjane na banketih opoldne in zvečer. Dr. Beneš je med drugim naglasil, da francosko-češkoslovaško zavezništvo ne sloni ne na hegemoniji Pariza ne na vazalstvu Prage, temveč na enakopravnem sodelovanju, izhajajočem iz enakih pogledov na vsa vprašanja. Zaradi tega so potekle v popolni harmoniji tudi vse konference med dr. Benešem in Barthoujem, kakor tudi Barthoujem in Masarykom. Izmenjane so bile misli o problemu razorožitve, češkoslovaško-poljskem sporu, Podonavju itd. Premotrivali so se razni podonavski načrti, posebno z ozirom na Italijo, Avstrijo in Madžarsko in je bilo doseženo v vsem soglasje. Zdi se, da bo Francija pod vodstvom Barthoujeve zunanje politike zavzela jasnejšo linijo in bo tako konec negotovosti, katero je povzročilo brezmerno cincanje njegovega prednika Paul-Boncourja. To more Češkoslovaška skupaj z malo antanto samo pozdraviti. Popoln sporazum obstoja nadalje tudi glede vstopa Rusije v Društvo narodov, katero bo mala antanta priznala de iure že v najkrajšem času z imenovanjem poslanikov v Moskvi, dočim bo Rusija imenovala svoje zastopnike v Pragi, Bukarešti in Beogradu.**

Angleški glas o varšavskem obisku

POLJSKA NOČE POSTATI NEMŠKO-RUSKO BOJIŠČE IN SE NE PRIDRUŽI FRANCOSKEMU PAKTU Z RUSIJO.

LONDON, 27. aprila. **Diplomatski poročevalec »Daily Telegrapha« poroča, da nudijo francoski službeni in polslužbeni komunikeji o francosko-poljskih pogajanjih v Varšavi povsem drugo sliko. Poljska se je sicer izjavila, da je pripravljena obdržati zvezo s Francijo, toda pod pogojem, da se vojne in politične klavzule pogodbe prilagode sedanjim razmeram. Dopisnik poroča, da je Poljska v vsakem pogledu obvarovala svobodo svoje akcije in je po vzgledu Anglije z ozirom na locarnsko pogodbo prepustila svoje stališče času in razvoju dogodkov ter predvideva, da jo mora Francija stalno obveščati o poteku dogodkov. Danes ne pride nikakor več v poštev, da bi se Poljska absolutno podvrgla željam Francije. Prav tako je tudi poljski generalni štab odločno odklonil priznati brezpogojno vrhovno francosko vodstvo v vojnih vprašanjih. Kar se pa tiče odnošajev napram Sovjetski uniji, je Poljska odločno sklenila, da se ne pridruži paktu, ki ga bo eventuelno Francija sklenila z Rusijo, ker bi bil tak pakt nedvomno naperjen proti Nemčiji in Poljska nikakor in v nobenem primeru noče postati nemško-rusko bojišče. To tudi ne tedaj, če bi ruska vojska samo prekoračila njen teritorij, da bi prišla v Nemčijo. Iz tega razloga je tudi Poljska odbila predlog, da bi podprla pristop sovjetske Rusije k Društvu narodov vse dotlej, dokler se tudi Nemčija ne vrne v Ženevo.**

Velika Hitlerjeva akcija

BERLIN, 27. aprila. **Adolf Hitler je sklenil razčistiti odnošaje z vsemi državami, s katerimi Nemčija še ni v normalnih stikih. Njegov namen je poizkusiti odstraniti nesoglasja zlasti med Berlinom in Parizom. V ta namen je določil za svojega zaupnika znanega publicista in diplomata Löwenkopfa, ki bo obiskal v njegovem imenu razne prestolnice, najprej Pariz, kar se bo zgodilo najbrže že prihodnji teden. Löwenkopf bo s francoskimi državniki pretresel vsa vprašanja, ki ovirajo sporazum med Berlinom in Parizom in ponudil Franciji iskreno pobotanje. Po poročilih iz Pariza pozdravljajo tam to iniciativo in je verjetno, da bo Hitlerjeva namera popolnoma uspela.**

Reševanje španske krize

MADRID, 27. aprila. **Objavljen je bil akt, v katerem je predsednik republike Alcala Zamora pojasnil zakaj je sankcioniral s pridržkom zakon o amnestiji. Akt je napravil velik vtis v vsej državi, ker je v njem več hudih obtožb proti parlamentu in vladi. Govori se celo o odstopu predsednika republike. Zamora je nadaljeval včeraj pogajanja zaradi nove vlade in je sprejel predsednika cortesa Santiaga Albo, ki je prav tako kot vodja katoliške ljudske stranke, Gil Robles, priporočal četrto vlado Lerroxa ter se izjavil proti razpustu parlamenta in novim volitvam, ker bi v današnjih razmerah pomenile nove volitve meščansko vojno.**

ENOTNA FRONTA PROTI JAPONSKI.

LONDON, 27. aprila. Po diplomatskih informacijah se Anglija trudi ustvariti enotno fronto velesil proti japonskim hegemonističnim načrtom na Kitajskem. Ameriška nota dokazuje, da bi ta angleška akcija v trenutku, ko bi Japonska prešla od načrtov k dejanjem gotovo uspela. Angleški diplomati tudi trdijo, da je napetost med Rusijo in Japonsko glavna ovira, da Japonska ne izvede docela svojih aspiracij. Vlada se je sinoči sestala k posebni seji, da prouči položaj na Daljnjem vzhodu. Danes pa je prejela od svojega poslanika v Tokiu še posebno poročilo, ki ga bo takoj proučila.

RIM ZANIKA.

RIM, 27. aprila. Agencija Štefani demantira odločno vesti nekih tujih listov, da je v italijanski vojni mornarici odkrita antifašistična zarota.

HINDENBURG BOLAN.

BERLIN, 27. aprila. Dopisnik »United Presse« poroča, da je državni predsednik Hindenburg zbolel. Poklicali so k njemu znanega kirurga profesorja Zauerbrucha, ki ga bo zdravil.

Dnevne vesti

Viharno protestno zborovanje mariborskih brivskih pomočnikov

Hud boj za nedeljski počitek - Sprejeta resolucija

Mariborska podružnica Zveze brivskih in lasničarskih pomočnikov je sklicala sinoči protestno zborovanje zaradi nameravane okrnitve nedeljskega počitka. Protestnega zborovanja se je udeležilo veliko število pomočnikov in pomočnic iz Maribora, tako, da je bila dvorana Delavske zbornice premajhna. Navzoči so bili tudi predstavniki oblasti in Delavske zbornice ter nekaj mariborskih mojstrov, ki so solidarni s pomočniki. Združenje brivcev in lasničarjev je sklenilo počenši s 1. majem prekiniti nedeljski počitek na ta način, da bi bile ob nedeljah dopoldne brivnice in damski česalni saloni odprti, v ponedeljek dopoldne pa zaprti. Proti temu sklepu so ostro nastopili mariborski pomočniki.

Zborovanje, ki je bilo viharno, je otvoril član zveze g. Knez. V svojem govoru je razložil, kako danes nekateri mojstri kršijo socialen red in kako izrabljajo delovno moč, čeprav je z zakonom zaščitena. Drugi se je javil k besedi načelnik pomočniškega zbora g. Kocbek, ki je dejal, da se vračamo v takozvano kameno dobo, ko ni bilo razlike med delom in počitkom. Obrazložil je tudi vzroke šušmarstva, ki se je zadnje čase razpaslo v brivski stroki ter naglasil, da so mojstri vsega tega sami krivi, ker vzgajajo nadštevilni naraščaj, ki ne more dobiti dela in je prisiljen šušmariti, če se hoče pretolči skozi življenje. Član Delavske zbornice je opozoril navzoče, da je nedeljski počitek v veljavi v nekaterih banovinah naše države in celo v prestolnici Slovenije, le obmejni Maribor naj bi bil po želji mojstrov izjema.

K besedi se je javilo še več govornikov, ki so vsi ostro in stvarno pobijali zadnji sklep mariborskega Združenja brivcev in lasničarjev ter predočili mizeren položaj, v katerem so danes brivski pomočniki in izkoriščanje od strani nekaterih mojstrov. Tudi je g. Knez opozoril navzoče brivske mojstre, da je vajencem vsako nedeljsko delo po zakonu prepovedano. Soglasno in z velikim odobravanjem je bila sprejeta nato naslednja resolucija:

Mariborski brivski mojstri in lastnice damskih salonov skušajo sanirati brivsko obrt na ta način, da zvalijo vsa bremena današnje gospodarske krize na ramena pomožnega osebja. Ne zadostuje jim, da izrabljajo svoje pomožno osebje po 10 ur na dan, marveč so prepogosti primeri, da delajo po nekaterih damskih salonih po 12 in celo po 15 ur na dan. Dokazano dejstvo je, da teh nadur ne plačujejo, čeprav to predvideva zakon.

Plače brivskih pomočnikov in pomočnic so pod vsakim eksistenčnim minimom in to pod pretvezo, da pomočniki itak dovelj dobijo na napitninah. Kakšne so te napitnine in v koliko zadostujejo za preživljanje, vedo mojstri sami dobro, razen tega pa tudi odjemalci, ki napitnine dajejo. In vendar se vidi, da to bedno stanje pomožnega osebja še ne zadovoljuje mariborskih brivskih mojstrov. Ugotovili so namreč, da je treba brivske lokale ob nedeljah odpirati, če se hoče povečati promet in zaslužek. Niso pa pri tem niti malo upoštevali dejstva, da se na ta način jemlje pomožnemu osebju še edini prosti dan v tednu, ki ga imajo pomočniki in pomočnice za svoj prepotrebni počitek. Tudi je vsakemu pametnemu človeku jasno, da se z odpiranjem lokalov ob nedeljah promet ne bo dvignil, niti se s tem ne bo ustreglo željam odjemalcev, ker je že vkoreninjena stara tradicija, da so brivski lokali ob nedeljah zaprti. Odpraviti pa se s tem ne bo dalo niti šušmarstvo.

Namesto izgubljenega nedeljskega dopoldneva hočejo mojstri pomožnemu osebju dati v kompenzacijo ponedeljek dopoldne. Toda brivski pomočniki, ki tega ne morejo pripoznati za enakovreden nedeljski počitek, ki pomeni za človeka utrujenega od 60-urnega tedenskega dela, v pravem pomenu besede vse. Z ozirom na iznešena dejstva in na to, da je v drugih banovinah prepovedano nedeljsko delo, zahtevamo mariborski pomočniki in pomočnice ter vajenci, da vnese banska uprava v svojo naredbo o odpiranju in zapiranju lokalov izrecno določilo, da morajo biti brivski lokali po vseh mestih ter njih okolicah, kakor tudi po vseh industrijskih krajih ob nedeljah zaprti in da banska uprava za primer, da se zadevna naredba ne bi sankcionirala do prvega maja t. l. prepove mariborskim in okoliškim brivskim mojstrom ter lastnicam damskih salonov odpiranje lokalov v nedeljo 6. maja t. l., kakor so to že najavili.

Izvoljena sta bila nato kot delegata gg. Knez in Kocbek, ki bosta omenjeno resolucijo osebno izročila banski upravi. Ker se nikdo ni več javil k besedi, je g. Knez zaključil viharno protestno zborovanje, ki je vkljub temu poteklo mirno in v redu.

Slovesno umeščenje novega stolnega dekana. Novi stolni dekan dr. Franc Cukala bo slovesno instaliran jutri, v soboto ob 7.30 v stolnici. Slovesni obred bo izvršil knezoškof dr. Ivan Tomažič.

Diplomirani so bili te dni na ljubljanski tehniki za inženjerje iz kulturno-geodetske stroke Milan Kovačič iz Maribora z odličnim uspehom in Joža Brus iz Prevalj; Matija Horvat iz Murske Sobote je opravil geometerski izpit.

Diplomski izpit je napravil na juridični fakulteti ljubljanske univerze Mariborčan g. Rudolf Pestevšek. Čestitamo!

-kladbo »Lira in harpa«, ki po svoji vsebini izraža nekak boj med poganstvom in krščanstvom, je komponist Saint Saens temu primerno tudi motivično dvojno izpeljal. Liri posveča lahkotne ritme in melodije, harpi pa bolj resnobne. Pri tem je poskrbel za zanimivo raznoličnost v skladbi, kakor je pač zahteval tekst po svoji vsebinski tehtnosti ali po svoji oblikovni zgradbi. Saj nastopajo poleg mešanega pevskega zbora še 4 solisti in orkester. Koncert Glasbene Matice bo glasbeni dogodek, ki zasluži vso pozornost našega občinstva.

Obup nad življenjem. Zavratna bolezen že delj časa gloda življenje 51-letnemu delavcu državnih železnic Ivanu Javniku, stanujočemu na Pobrežju. Zadnje čase je bil Javnik zelo potrt in je izgledalo, da je popolnoma obupal nad življenjem. Ko je bil včeraj popoldne sam, si je prerezal vrat. O dogodku so takoj obvestiti mariborske reševalce, ki so mu nudili prvo pomoč. Ker rana ni nevarna, je ostal v domači oskrbi.

Nov grob. V starosti 51 let je umrl včeraj v Razvanju na svojem domu mestni tržni revizor g. Ludvik Strle. Pokojnik je pozimi tako nesrečno padel, da si je pri padcu prebil lobanjo, kar je imelo za posledico njegovo nepričakovano smrt. Mimo globoko užaloščene rodbine ga bodo prav gotovo najbolj pogrešale mariborske branjevke in kmetice, pri katerih je bil radi svojega kulantnega nastopa v revizorski službi, ki jo je izvrševal dolga leta, zelo priljubljen. Pokojnik je bil odkrita duša, poštenjak in narodnjak. Bil je član večih pevskih društev in član mariborske gasilske čete. Pogreb blagega moža bo jutri, v soboto, ob 14. uri iz hiše žalosti v Razvanju na hoško pokopališče. Bodi mu ohranjen lep spomin, žalujočim preostalim naše iskreno sožalje. — Mestno avtobusno podjetje je dalo udeležencem pogreba na razpolago avtobus, ki bo odhajal pol ure pred pogrebom z Glavnega trga.

Dve nezgodi. Včeraj popoldne si je v Frankopanovi ulici št. 15 stanujoči 26-letni delavec France Gašper hotel skuhati jajca. Polil je drva z bencinom. Bil pa je pri tem tako nepreviden, da mu je puhnil ogenj v obraz in ga hudo opekel. Pri Devici Mariji v Brezju stanujoči 21letni delavec Jože Drofenik pa se je pri sekanju drv vsekal v levo roko. Oba ponesrečenca so morali mariborski reševalci prepeljati v bolnišnico.

Obisk bolgarskih književnikov. Skupina bolgarskih književnikov bo obiskala v prihodnjih dneh naše Penklube v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Mestno načelstvo v Mariboru razglaša, da bo ponovna razglasitev obvezniškega razporeda na tezenskem vojaškem vežbališču v nedeljo 29. t. m. ob vsakem vremenu z začetkom ob 7. uri zjutraj, nepretrgoma do 6. ure zvečer. Razglasitve se morajo udeležiti vsi oni obvezniki rojeni leta 1884 do vključno 1912, ki so vojaško pristojni v mesto Maribor in bivajo v mestu ali njegovi neposredni bližini, ki se pa razglasitve razporeda 22. aprila t. l. iz kateregakoli vzroka niso udeležili. Razglasitve razporeda se morajo udeležiti tudi vsi v Mariboru bivajoči lastniki konj. S seboj naj prinesejo »komorske isprave«, a ni jim treba prignati živine. Od te dolžnosti so izvzeti oni, ki so se že zglasili 22. aprila, nadalje stalno in začasno nesposobni voj. obvezniki, rezervni častniki in pa duhovni. Mestni avtobus bo vozil tudi to nedeljo z Glavnega trga na tezensko vežbališče in nazaj od pol 7. do 18. ure.

Trboveljski slavčki kakanjskim rudarskim otrokom. Trboveljski slavčki bodo priredili v soboto zvečer v Beogradu v Kolarčevi dvorani koncert pod geslom: »Trboveljska rudarska deca kakanjskim rudarskim sirotam«. Čisti dobiček koncerta je namenjen rodbinam smrtno ponesrečenih rudarjev v Kakanju.

Ljudska univerza v Mariboru. Drevi ob 20.15 predava o Sofiji — prestolnici Bolgarov g. prof. Jan Šedivy iz Maribora. Skioptične slike!

Letni nastop Sokola I. bo kot smo že javili, v nedeljo, dne 6. maja. Nastopili bodo vsi telovadni oddelki društva z letošnjimi prostimi vajami ter s povsem novimi gimnastičnimi in orodnimi vežbami. Pričetek bo točno ob 15.30.

Sokolsko društvo Studenci priredi v soboto 28. tm. družabni večer, združen z odhodnico bratom, ki odhajajo k vojakom. Vabimo vse članstvo, da se odhodnice udeleži. Vstopnine ni.

Pešizlet Sokola Studenci je v nedeljo 29. t. m. k Sv. Urbanu. Vsi oddelki se zberejo ob ½13. uri pred Sokolskim domom. Vabljeni so tudi netelovadci in prijatelji Sokola.

»Mornarska sekcija — Jadranske straže« v Mariboru vabi vse bivše člane vojne in trgovske mornarice, na sestanek v nedeljo, dne 29. aprila ob 10. uri v »Gambrinovo dvorano«.

»Društvo šola in dom« vabi vse starše, da pridno obiščejo predavanja, ki bodo v času Pedagoškega tedna od 30. aprila do 5. maja. Govorniki bodo razpravljali o starših in naši mladini.

Kongres Zveze mest na Jadranu. Kongres Zveze mest, ki je najavljen za 7. in 8. maja, bo na odprtem morju. Jadranska plovba je dala namreč kongresistom na razpolago svojo ladjo »Prestolonaslednik Peter«, ki bo za časa kongresa počasi plula vzdolž hrvatskega primorja in okrog otokov Raba in Krka.

Nove telefonske pristojbine. S 1. majem se uveljavijo za telefonski promet nove telefonske pristojbine, in sicer za navadni triminutni govor med Rogaško Slatino in Št. Vidom na Koroškem 2.7 zl. fr.; Maribor St. Anton am Arlberg 4.35 zl. fr. in Maribor—Kitzbüchl 3.90 zl. fr.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 28. aprila. Ob 12.15 plošče; 12.45: poročila; 13: čas, plošče; 18: plošče, stanje avtomobilnih cest; 18.30: zabavno predavanje, predava g. Daneš; 19: koroška ura; 19.30: zunanji politični pregled, predava dr. Jug; 20: slovenske narodne pesmi s spremljevanjem radio-orkestra, pojejo gdč. Zupanova, gg. Jug in Dermota; 21: ura francoske glasbe: ga. Röthel-Nostis poje francoske pesmi, vmes igra francoske kompozicije radio-orkester; 22: čas, poročila, lahka glasba.

Grajski kino. Od danes dalje triumf filmske umetnosti, veseli velefilm »Ljubim te« z Annabello in Al. Prejeanom v glavni vlogi. Pripravi se »Pesem z neba«.

Kino Union. Od danes dalje izborna veseloigra »Hladna devica« z Lucijo Englischevo, nepozabljivo (Nedolžnost z dežele). Film humorja, zabave in smehapolne vsebine.

Pri lenivosti črevesa, bolezni jeter in želodca, odebelelosti in protinu, katarju želodca in črevesja, obolenjih danke, odpravi naravna »Franz Josefova« grenčica zastajanje v trebušnih organih hitro in brez bolečin.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Petek, 27. aprila. Zaprto.

Sobota, 28. aprila ob 20. uri »Stari grehi«. Premiera. Izven. Predstava v korist »Združenja gledaliških igralcev«.

Nedelja, 29. aprila ob 20. uri: »Hokuspokus«. Zadnjič. Znižane cene od 15 Din navzdol.

Gledališka predstava v korist »Združenja gledaliških igralcev«. Člani »Narodnega gledališča« v Mariboru uprizore v soboto, 28. tm. izredno zabavno, veselo igro češkega pisatelja dr. J. Štolbe »Stari grehi«. Čisti dobiček te predstave gre v penzijski sklad »Združenja« gledaliških igralcev in igralci zato pričakujejo, da se p. t. abonentje in prijatelji gledališča v čim večjem številu odzovejo vabilu in obiščejo to predstavo. Delo je naštudiral J. Kovič, nastopijo pa Dragutinovičeva, Savinova, Kraljeva, Starčeva, P. Kovič, Nakrst, Grom, Gorinšek in Blaž. **»Stari grehi« ne pridejo v abonma in bloki ne veljajo.**

Pri ljudeh, ki so potrti, preutrujeni, za delo nezmožni, povzroči naravna **»Franz Josefova« grenčica** prosto kroženje krvi in poveča duševno in delovno sposobnost. Vodeči kliniki izpričujejo, da je **»Franz Josefova« voda** odlične vrednosti tudi za duševne delavce, živčno oslabele in ženske kot dobro odvajalno sredstvo. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Prvi jugoslovanski protituberkulozni kongres bo letos v Ljubljani v času od 10. do 13. maja. Kongres je sklicala Jugoslovanska protituberkulozna liga s pomočjo Jugoslovanskega ftizeološkega društva. Namen kongresa je vzbuditi pravi smisel za protituberkulozno delo, ureditev tega dela v vsej naši državi po enotnem načrtu ter zainteresirati vso javnost za cilje Protituberkulozne lige. Mimo tega so pa še ogromne druge naloge, ki čakajo kongres. Zato poziva vodstvo kongresa vso javnost, ki ji je pri srcu zdravje naroda, da mu nudi vso moralno pomoč, vse pa, ki so za napredek ljudskega zdravja odgovorni, vabi, naj se kongresa polnoštevilno udeleže. Otvoritev kongresa bo 10. maja v Brestovcu pri Zagrebu, kjer proslavi tam kajšnje zdravilišče 25-letnico svojega obstoja. V petek 11. maja in v soboto bo kongres v Ljubljani, v nedeljo 13. maja pa bo nadaljevanje in zaključek kongresa v Topolščici. Udeležencem je dovoljena polovična vožnja po železnici, vsem pa, ki so v državni službi je za udeležbo na kongresu dovoljen dopust.

Tečaji za precepljenje domačih kostanjev z debeloplodnim bodo za kmečke gospodarje okraja Maribor, levi breg, dne 29. aprila ob 10. uri dopoldne v Krčevini pri posestniku Ribariču, št. 3; dne 29. IV. v Kamnici ob 4. uri popoldne pri posestniku Ivanu Potrču v Kamnici, št. 103; pri Sv. Križu dne 6. V. ob 3. uri popoldne pri posestniku Valentinu Dobaju, Šober štev. 10, pri Zg. Sv. Kungoti dne 10. V. ob 3. uri popoldne pri posestnici Frančiški Detičkovi št. 22.

Tujci kupujejo naše tovarne. Nemca Frank in Birman iz Hamburga sta kupila znano tovarno ovratnikov na Rotovškem trgu od Močivnika & Kavčiča. S precejšnjim delom kapitala pa je udeležen pri mariborski tovarni »Mirim« neki Hirsch. Kakor je ugotovljeno se je v zadnjem času naselilo v Mariboru okrog 70 židov in je bojazen mariborskih trgovcev, da bodo pričeli tujci odpirati lastne trgovine, opravičena.

Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 1. do 7. tm. je bilo v dravski banovini 40 primerov škrlatinke, 14 ošpic, 26 dušljivega kašlja, 15 šena, 102 davice (smrten 1), 292 vnetja priušesne slinovke, 21 hripe, 5 tifuznih bolezni (smrten 1), otrpnenja tilnika 2, otročične vročice 5 (smrten 1), krčevite odrevenelosti 3, griže 1 in nalezljivega vnetja možganov 1. —

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 12.7 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 12 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 17.3 stopinjah 734.3, reduciran na ničlo pa 732.3; relativna vlaga 85; vreme je jasno in tiho; vremenska napoved pravi, da bo vreme oblačno in deževno, ponekod tudi nevihte.

Bunin, nositelj Noblove nagrade

Predavanje lektorja ljubljanske univerze dr. NIKOLAJA PREOBRAŽENSKEGA

V čudovito duhovno snovanje in žitje ter v plodovito pesniško delo Ivana A. Bunina je povedel številne poslušalce Ljudske univerze lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi, g. dr. Nikolaj Preobraženski.

Ivan Aleksejevič Bunin (roj. 1870.), Noblov lavreat, izhaja iz onega rodu, ki mu dolguje Rusija zahvalo za V. Žukovskega, Puškinovega učitelja in A. Bunino, eno najstarejših ruskih pesnic. Izlikan slog, neizumetničena stilizacija, veličastna klasična osamljenost sredi puščave, vsega dovzetnega za silnost narave, je izročilo Puškina, ki je oblikovalo Buninovo mladost. Njegova klasična umerjenost in izglajenost sta mu priborili že pred vojno Puškinovo nagrado ruske Akademije znanosti in častno članstvo Akademije za rus. jezik in književnost. Naša zunanja, zgolj tehnična civilizacija mu je ničeva pred veliko uganko življenja in smrti, ki ju veže brezkončna minljivost. Njegov priljubljeni vzornik šejk Saadi Širaški ga je učil živeti: učiti se, potovati, premišljevati, poglabljati se ter ustvarjati. (Senca ptice.) Mednarodno priznanje Buninove veličine, njegove notranje vrednosti, pomeni narodni praznik za emigracijo, ker je z Buninom vred odlikovana klasična ruska književnost, kar znači priznanje onemu idealizmu, ki je tvorec teženj ruskega naroda »življenja po zapovedi božji«. Globoko v srcu nosi Ivan Aleksejev Sveto Rusijo, tako vso usidrano, da lahko ustvarja tako daleč od domovine, ki mu je ob spominu omehčala trpke barve v nežni in svetlejši kolorit blesteče besede. V »Mitjini ljubezni« (1923), zbirki novejših kmetskih povesti, plamte »dokazi neizrečene lepote ruske duše, katere mero pozna samo Stvarnik«. »Izbrani stihi« in »krik« razodevajo trepet v »nejasnem strahu za bodočnost domovine«.

»Življenje Arsenijeva« mu je pridobilo svetovno slavo. Je to mogočna slika predvojne Rusije, ki razodeva globino njegove miselnosti, siloviti boj med življenjem in smrtjo in hojo za visokimi cilji, ki jih nikoli ne podredi zapletku, eksotiki, zanimivosti. Gotovo so imele več gmotnega uspeha njegove povesti iz let 13 do 15: Brata, Gospod iz S. Franciska, Čaša življenja i. dr. Zgodaj se je ločil od ruskih simbolistov; njegova umetnost sega iz preteklosti v bodočnost ter je vsa svojstvena: romantika nekdanjih »plemiških gnezd« ni bila več naklonjena »potomcu zapravljivih očetov«. »Zadnji bor posekanega gozda« (prof. Stepanov) je izšel iz vrst radikalnih oznanjevalcev naukov Tolstoja, dočim ga je desnica imenovala »grobarja ruskega plemstva«. Z isto strogo nepristranostjo je bičal kakor kmete tudi lastne plemiške prednike, »žrtve iste sužnosti«. Zadnje Buninove »kratke povesti«, ki so zbrane v knjigi »Božje drevo«, pomenijo visoki sklad vsebinske dramatike in dovršene oblike, dela velikega Rusa, pesnika in pisatelja, iskreno poglobljenega v živo življenje svojega naroda, vsega vzpetega v visokem skopem izrazu in preprosti pretresljivosti, ki mu svetijo na temni poti pregnanstva svete prispodobe Domovine: »stara, drobna, dedna srebrna sveta podoba, ki ga vedno spremlja na potovanju in ga nežno-pobožno veže z onim daljnim preljubim svetom, kjer so njegova zibelka, otroška leta, mladost...« (Vel. vode.)

Po nadvse uspelem predavanju, bogatem na izklesani vsebini in zaokroženi, stilno lepi obliki, je čital g. predavatelj Buninove pesmi: Peter in Brezno, ter njegova učenka gospa prof. dr. Silva Trdinova: Ponočni pomenek, Beg v Egipt in v zmiselno celoto zbrane odlomke iz »Gospoda iz S. Franciska«. Izredno lepa izgovarjava in stilno dovršeno prednašanje gospe doktorice, njena tiha poglobljenost v zamisel visoke besede Bunina so nam zapustile mogočne vtiske izrednega umetniškega doživetja.

Magdalensko predmestje za novo šolo

Resolucija zborovanja staršev otrok magdalenske dekliške osnovne šole

Pred kratkim je bil na magdalenski dekliški šoli drugi roditeljski sestanek. Za sestanek je bilo veliko zanimanje in so se ga mimo učiteljskega zbora v velikem številu udeležili tudi starši, ki so pozorno poslušali obširno in poučno predavanje učiteljice ge. Bobičeve, ki je podala smernice za dobro domačo vzgojo. Na sestanku, ki je bil drugi v letošnjem letu, so navzoči starši predložili sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

»Magdalenska šola ima 12 razredov. V matičnem poslopju je samo 5 učnih sob, 6 razredov pa je nastanjenih na I. dekliški osnovni šoli na Slomškovem trgu, I. razred pa celo v Cankarjevi šoli. Ta razcepljenost zelo ovira vzajemno delo učiteljstva. Naše 8 do 12 letne hčerke morajo hoditi po 2 do 3 km daleč v šolo. Povečini so to otroci zelo revnih staršev. Zaradi nezadostne prehrane so deklice slabotne, utrudi jih dolga pot, kar povzroča, da težko slede pouku. Nimajo primerne obleke in obutve, ki bi jih zlasti pozimi ščitila pred mrazom. Hoditi morajo čez državni most, ki je najprometnejša točka v mestu ter so tako izpostavljene vsem prometnim nevarnostim.

Matična šola je v vsakem pogledu popolnoma neprimerna za šolske svrhe. Je to najstarejše šolsko poslopje v mestu, sobe so prenizke, ne dajo se nikdar dobro prezračiti, ker nimajo ventilacij, pozimi so zelo mrzle, zlasti na severni strani, ker stoji šolsko poslopje popolnoma prosto. Zidovi so zelo debeli, okna premajhna in so zaradi tega razredi temni, da se mora pouk pozimi in ob slabem vremenu v drugih letnih časih vršiti pri električni luči, kar ima za posledico zaspanost in nerazpoloženje pri otrokih.

V teh nezdravih prostorih prebijejo naše hčerke 4 do 5 ur na dan. Stranišča so nehigijenična, hodniki so ozki. Šola nima ne vrta ne igrišča in morajo biti deklice v odmorih v šolskih sobah od 8. do 13. ure. Nujno potrebno je, da bi se zidalo novo šolsko poslopje v magdalenskem predmestju v najkrajšem času vkljub vsem nezgodnim gospodarskim razmeram.«

Naše strokovne nadaljevalne šole. — Predložen je predlog nove uredbe za naše strokovno nadaljevalno šolstvo. Po letu 1930. je število vajencev v naši banovini padlo za okroglo 1 tretjino. Poleg tega pa je treba upoštevati, da je celo v normalnih letih bilo nad 35 odstotkov vseh vajencev brez šolskega pouka. Reorganizacija strokovnega šolstva bi torej morala v prvi vrsti skrbeti za to, da pripelje v šolo vse vajence. Z novo uredbo, ki predpisuje, da morajo biti strokovne šole trirazredne in jih morajo organizirati občine v krajih, kjer je v šolskem okolišu nad 50 vajencev, bo ukinjenih nad 50 takih šol s 86 razredi in 1.400 učenci, v katerih se sedaj redno poučujejo, če tudi samo v dveh ali enem razredu. Upravičeno je torej mnenje naših pedagogov, naj bi se strokovno nadaljevalno šolstvo reorganiziralo paralelno z organizacijo osnovnega šolstva.

Za okrepitev trgovinskih zvez med Jugoslavijo in Bolgarijo. Zaradi bližnjih trgovinskih pogajanj med Jugoslavijo in Bolgarijo je objavil bolgarski list »Zora« podatke o zunanji trgovini med Jugoslavijo in Bolgarijo. Po podatkih tega lista je bila leta 1933. trgovinska bilanca za Bolgarijo pasivna za 6.45 milijonov levov. Bolgarska uvaža iz Jugoslavije v prvi vrsti kemične in kovinske izdelke ter tekstilno blago, izvaža v Jugoslavijo pa sadje in povrtnino, razna goriva, stroje in aparate. Bolgarija bi mogla povečati svoj izvoz v Jugoslavijo, če bi se olajšal njen izvoz premoga in briketov na ta način, da bi se ji dovolile iste olajšave, kakor jih je priznala Jugoslavija že za uvoz poljskega in angleškega premoga.

Taksne ugodnosti za zadruge. Zadnje spremembe nekaterih taks, zlasti taks na račune, so dale mnogim zadrugam povod da so zaprosile ministrstvo financ za pojasnila. Ukinjena je samo ugodnost oprostitve 5dinarske takse za vloge, prošnje in dopise, ki so naslovljeni na razna oblastva, dočim vse ostale ugodnosti še nadalje veljajo. Zadruge so oproščene takse na račune, note, pobotnice, priznanice, članske knjižice itd., ki jih dajejo zadrugam ali zveze članom o prodanem in kupljenem blagu, o vplačanih in izplačanih deležih in o plačanem dolgu ter obresti. Zadrugam torej ni treba uporabljati monopolskih obrazcev za račune, v kolikor jih izstavljajo svojim članom.

Število brezposelnih pada. Po statistiki OUZD v Ljubljani je v primeri z marcem lanskega leta, pretežna večina industrij letos v marcu napredovala. Na prvem mestu je tekstilna industrija z letnim prirastkom 2411. Njej slede gradnja železnic, cest in vodnih zgradb z letnim prirastkom 629 delavcev. Letni prirastek nad 100 delavcev izkazuje 10 industrij, nasprotno pa izkazujejo letni padec nad 100 delavcev štiri industrije. Največji padec izkazuje trgovina, in sicer 562 delavcev, za njo industrija za predelavo lesa, in sicer 468 delavcev.

Predlog za ustanovitev privilegirane trgovske banke. Na zadnji seji Zveze trgovskih združenj v Osijeku sta bila sprejeta dva važna predloga, ki bosta predložena tudi kongresu vseh trgovskih združenj v Skoplju. Prvi predlog zahteva, da se ustanovi Zveza trgovskih kreditnih zadrug v vsej državi, drugi pa Trgovska privilegirana banka.

Sisek je dobil 2 milijona posojila. Hranilnica savske banovine je odobrila občini Sisek 2 milijona posojila za gradnjo nove realne gimnazije, ki bo že letos na jesen izročena svojemu namenu.

Stanislav Przybiszewski:

Žlička

Župnik Kobeljanski je bil že drugi dan mračne volje in temni oblaki so mu pokrivali čelo. Tudi njegova gospodinja, srčkana Neli, sicer tako prešerno dekle, je kar nekam utihnila in kdaj pa kdaj si je na tihem celo utrnila solzo.

Dogodilo se je nekaj izrednega: izgubila se je čajna žličica. Župnik sicer ni bil skopuh, kakor njegovi tovariši, in žlička je pač žlička, toda ta, ki se je izgubila, ki jo je zmanjkalo iz župnikove proslule zbirke starinskih predmetov, pa ni bila kar navadna žlička. Na vsem svetu bi ji bil komaj našel para: starinar, od katerega jo je župnik kupil, se je zaklel pri samem Jehovi, da so s tisto žličko Napoleonu pred pohodom v Moskvo mešali čaj.

Taka nesreča. Prejšnji dan se je odpeljal v mesto župnikov prijatelj, notar Karol Domancewski, ki je bil dva dni na obisku, in komaj dobro uro po njegovem odhodu so zapazili, da žličke ni več. Rdeča lica gospodične Neli so bila še bolj rdeča in frizura še bolj razkuštrana, ko je iskala nesrečno žličko pod omarami in skrinjami, divanom in mizami, in služkinjo so od samega iskanja in plazenja po tleh bolela kolena. Vse mogoče se je našlo: prstanček z ametistom, ki ga je bila še pred letom izgubila Neli, dalje dvoje bakrenih novcev po pet kopejk in eden za petdeset — žlička pa kakor da se je v zemljo vdrla.

Utrujen od iskanja in jezen je župnik za malenkost neverjetno grobo nahrulil hlapca in dal dvema ženskama, ki sta se stepli, celih petdeset očenašev pokore, potem pa se je jel temeljito spominjati vsega, kar se je dogodilo, preden je žlička izginila. Še prejšnji dan so z njo gostu, ki je imel z žličko posebno veselje, pri zajtrku postregli, no, potem pa je ni bilo več. Neverjetno. Kakor kača se je župniku grda sumnja splazila v srce. Kaj če jo je...? Ni si mogel izbiti iz glave. Toda vendar, takle gospod notar, ki ima pisarno v lastni hiši, pa da bi... Eh, vse je mogoče, je župniku šepetal vrag na uho.

Ne, pa kaj bi... Še enkrat si je župnik predočil vse podrobnosti o prijateljevem sprejemu. Prijeten gost je bil, malo v letih, kakor on, in že dolgih šest let se nista videla. Po naključju se je pripeljal v te kraje, no, in je obiskal prijatelja. Župnik se je spomnil, kako zelo se je bil obiska razveselil in kako je gostu razkazoval stanovanje in imetje.

»Vidiš, tule je obednica, videl jo boš pri kosilu, tu je kabinet in sprejemnica (salon ni, ker nimamo prostora), tole je soba za moje drage goste, kakor si ti, in tole je moja spalnica«. Pri tem je gostu odprl vrata v sobico, kjer je bila samo široka, iz sirovih desk zbita klop, pogrnjena z rjuho in tanko odejo.

»Kaj, to je tvoja spalnica,« se je začudil notar. »Ali te ne bole kosti od take postelje?«

»Saj veš, župljanom treba dati vendar dober zgled. In končno, kaj bi mislil na udobnost tega sveta? Star sem in treba je misliti na smrt in se pobrigati za dušo.«

Gost se je nasmehnil, ko je opazil, da rdeča in polna župnikova lica niso prav nič podobna spokorniškim. »Kaj pa imaš tu?« je vprašal pri sosednjih vratih.

»Tukajle pa stanuje moja sorodnica in gospodinja Neli,« je razkladal župnik in odprl vrata v drugo sobo.

»Ne,« si je mislil gost, »gospodična ki tu spi, gotovo ne misli na pokoro.« Soba je bila udobno opremljena, na sredi je kraljevala široka postelja s celo goro mehkih blazin.

»Jako dobra gospodinja,« jo je hvalil župnik. »Izborno vodi posle in vse ti sama naredi. Predvsem je to dobro, da moških ne mara. Že večkrat je imela priliko, da bi se poročila, kar sem ji tudi sam svetoval, pa se ni hotela. Rajše ostane pri meni, ker noče, da bi mi slabo stregli. V resnici, dar božji, taka sorodnica.«

In potem so kosili, po kosilu pili domače likerje in ogrska vina in potem je župnik gostu pokazal svojo zbirko. Gost je jedel z apetitom in pil z žejo, hvalil kuharico, najbolj pa se je zanimal za Napoleonovo žličko. Zaljubil se je vanjo in na vsak način jo je želel dobiti. Toda župnik je ni hotel dati, čeprav mu je bilo težko, odreči prijatelju uslugo. Rajše mu je ponudil dve drugi žlički, toda gost ju ni hotel. Ko je videl, da je ne bo dobil, je prosil, naj mu vsaj servirajo z njo, dokler bo na obisku. Temu je župnik ugodil in tako je bila ovca cela in volk sit. Gost je jedel z Napoleonovo žličko — prosim, kdo ne bi rad jedel z isto žličko kakor veliki Korzičan? No, gost je ostal dva dni in prejšnji dan je odšel in se poslovil, uro po njegovem odhodu pa so pogrešali žličko.

Minilo je pet dni. Žlička se še vedno ni našla. Služkinja je bila poštena, da, o gospodični Neli ni govora, in kateri izmed župljanov naj bi se upal ukrasti žličko svojemu župniku in dušnemu pastirju? Bogve, takšnega greha svet še ni videl. Nihče drugi kakor on, je rekel župnik, in počakal ves žalosten še en dan, potem pa je prijatelju napisal pismo. »Pomisli,« je pisal med drugim, »takoj po tvojem odhodu mi je iz zu[illegible]e zmanjkala žlička, in to natančno ona Napoleonova, ki ti je bila tako všeč. Čisto nič si ne morem misliti, kdo bi jo bil vzel. Najbrže jo je nekdo vzel za šalo. Toda šala je šala, če traja en dan ali dva, toda če traja en teden, je pa to že preveč in napelje človeka na druge misli.«

Čez tri dni je prišel odgovor. »Ne morem ti popisati,« je pisal prijatelj iz mesta, »kako zelo me je užalostila vest o izgubi žličke. Bolje bi bilo, da si mi jo podaril. Eh, te šale! Še sedaj se spominjam, kako si se ti duhovito pošalil z menoj, da spiš v oni mali sobici na deskah. Toda, dragi prijatelj, pomisli vendar, ravno taka stvar je s posteljami: če ti ne spiš v svoji postelji en dan ali dva, je to šala, toda če traja stvar več kakor teden dni, je pa to vseeno malo preveč in napelje človeka na druge misli.«

Župnik je mislil in se je domislil — in takoj se je žlička našla.

MARIJ SKALAN: 46

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

»Ne upam si...«

»Kolikokrat si ustregel želji velike Neftete?«

»Sedaj se bojim.«

»Videl nisi ničesar; nihče od vas ni videl. Vrnem se pred zoro. Prižgi mi bakljo. Plačilo prejmeš, bogato plačilo,« mu je zašepetala na uho.

»Spremim te.«

»Ni treba.«

Zapovednik straže je prižgal bakljo, ji jo izročil in odprl vrata. Ko je izginila v hodniku, jih je zopet zaprl. Neftetа je še slišala rožljanje zapahov, potem jo je objel neskončni molk temnega podzemlja.

Plamen goreče baklje je risal sence na stene obokanega in obloženega hodnika. Njena luč je zamirala v daljavi kakor svetloba skrivnostne vešče, kakor svit prikazni, ki ni iz kraljestva živih. Nefteta pa ni videla ničesar, ne svita ne senc. Bila je vsa ena sama poosebljena misel. tista velika misel, ki jo je napolnila vso, segla ji do poslednje žilice, do poslednje celice. Zanjo je umrl čas, izginila je daljava. Hitela je dalje kakor mesečnik, ki ničesar ne vidi in ničesar ne ve in hodi mehanično, ker mora hoditi.

Princesa Evalasta je zaman slonela na oknu svoje spalnice in se hrepenče ozirala kvišku, proti terasi četrtega nadstropja. Skrivnostne neznanke, ki ji je obljubila rešitev, ni bilo. Zaman so zamirale ure nemirne, v strahu in upu prečute noči...

XII.

Princ Aftagad se je po oprostitvi Savadagaka in Buramaka napotil v knjižnico šole modrecev, nameščene v posebni palači skoraj tik podnožja Gore prihoda. V velikih dvoranah so bili nakupičeni papirusi s kronikami preteklih časov, opisi pokrajin in ljudstev in obrazložitvami znanosti od verstva do astronomije. V njej so sedeli na blazinah učitelji in njihovi učenci, prebirali papiruse s hieroglifi, razlagali in se učili. Med učenci so bili sinovi dvorjanov in visokih faraonovih upraviteljev pokrajin, kakor tudi pod ložnih vladarjev, ki so jih očetje poslali v Semisiris, v srce sveta.

Aftagad se je pridružil skupini velikega modreca Amurabisa in sedel poleg svojega prijatelja Asarhadana. Toda njegove misli so bile preveč raztresene, da bi bil mogel do dna razumeti globino besed velikega filozofa, ki je govoril z mirnim, a samozavestnim glasom:

»Ni solnce veliki Râ, ampak Râ je solnce, ki razsvetljuje naše duše in ogreva naša srca; in mi nismo celota, zaokrožena v sebi in samo sebi namenjena, ampak smo le del Njega, ki je celota, vesolje, vse kar je bilo, kar je in kar bo. Iz te celote smo se odtrgali z rojstvom, v to celoto se bomo vrnili s smrtjo. Rojstvo in smrt sta samo dve preobrazitvi večno obstoječega. Kar je bilo, je in bo, kar ni bilo, ni in ne bo. Iz niča ne nastane nič, ker tudi tisti nič, ki ga ne moremo dojeti, je še vedno nekaj, če je nekaj, in je nič le, če je zares nič. Toda popolni nič je našemu duhu nedojemljiv in ga ne moremo nikoli doumeti. Mi torej nismo prišli iz niča, marveč iz Njega, ki je. Njegovo kraljestvo pa ni samo svet, na katerem živimo; njegovo kraljestvo je vse, kar je, je veseljstvo, ki nima meja. Naš svet je le brat, med brati so svetovi. Neskončno je število svetov, ki se iz nevidnega oblikujejo v vidno in iz vidnega spet v nevidno. Tudi naš svet se je nekoč v rojstvu preobrazil iz nevidnega v vidno, kakor se bo v smrti spet spremenil iz vidnega v nevidno; vendar ne v nič, marveč v nekaj, česar le mi dojeti ne bi mogli. Zato je med vsemi zakoni najvišji zakon nestalnost, večna izprememba, večno preoblikovanje iz oblike v obliko. Ta izprememba je nad smrtjo, je večnost sama. Zato je Râ večen in je večen vsak delec njegov, delec celote, ki je Râ...«

Učenci so poslušali Amurabisove besede kakor skrivnostno razodetje, le Aftagad je bil še vedno raztresen. Naposled se je tako globoko zamislil, da modrečevih besed sploh ni več slišal. Šele nekje sredi predavanja je zopet dojel misel Amurabisa:

»Življenje človeka je največja skrivnost, kakor je obstoj Njega, ki je celota.

(Se bo nadaljevalo.)

V vsako slovensko hišo „Večernik“!

Sport

ISSK Maribor:SK Celje. V nedeljo 29. tm. se bo odigrala v Mariboru važna nogometna tekma. V prvenstvenem tekmovanju LNP se bosta srečala ISSK Maribor in SK Celje. Nedeljska tekma bo odločila, ali bo ISSK Maribor ostal v prvem razredu, ali pa bo v prihodnji sezoni moral igrati v drugem razredu. Tekma se bo odigrala na igrišču ISSK Maribora v Ljudskem vrtu in se bo pričela ob 16.30. Sodil bo g. Jordan iz Ljubljane.

Nedeljske nogometne tekme bodo sodili: V Mariboru: SK Celje:ISSK Maribor g. Jordan, v Čakovcu: Čakovečki SK: Železničar g. Deržaj, v Ptuju: Drava: Gradjanski g. dr. Planinšek (rezerva Kopič), v Murski Soboti: SK Mura:SK Svoboda g. Bizjak.

Konstituiranje odbora Mariborske zimskosportne podzveze. MZSP se je na svoji zadnji seji konstituiral takole: predsednik Miloš Gnus, podpredsednik Lambert Aljančič, tajnik Kemperle, tehnični vodja Viljem Forstnerič in tajnik sodniške sekcije Franjo Kramberger.

Prvenstvo dravske banovine v table tenisu. Jutri se prične v Ljubljani letošnje tekmovanje za prvenstvo dravske banovine v table tenisu. Na turnirju bodo sodelovali tudi mariborski igralci, člani ISSK Maribora.

Jugoslavija:Romunija v radiu. Potek nedeljske nogometne tekme za svetovno nogometno prvenstvo med reprezentancama Jugoslavije in Romunije, ki bo v Bukarešti, bosta prenašala radio postaji Beograd in Zagreb. Tekma se bo pričela ob 17. uri.

Občni zbor Studenškega sportnega kluba bo v soboto 28. aprila 1934. ob 20. uri v klubskem lokalu gostilne Kraner v Studencih.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Tezno. Naše društvo se je letos prvič udeležilo župnih orodnih tekem, in sicer sta tekmovala moški in ženski naraščaj. Moški naraščaj je postavil vrsto, ki si je priborila s 358 točkami 5. mesto (83%). Posamezniki so se uvrstili sledeče: br. Erik Mernik (63.5) (v župi 5. mesto), br. Martin Toplak (60.75), br. Josip Munda (60), br. Alojz Pavalec (57), br. Helmut Vrečko (54.75) in br. Pavel Kovačič (53.25). Izmed naraščajnic so tekmovale s. Gretica Visočnikova, Marica Veberjeva in Frida Kenigova in je zasedla s. Visočnikova 5. mesto v župi. Vsi oddelki se sedaj pridno vežbajo in pripravljajo za domači nastop in okrožni ter župni zlet. V Sarajevo bo poslalo društvo članstvo in naraščaj. Člani se marljivo pripravljajo za župne tekme v Ptuju ob priliki zleta. Napredek v vseh oddelkih je prav lep, število telovadečih je 150. Zdravo!

Spominjajte se CMD

Glavni obrisi afere Stavisky

Začetek in razvoj največjega škandala dvajsetega stoletja

Pred štirimi meseci je svetovni tisk seznanil javnost z Aleksandrom Staviskim, katerega afera hudo razburja še vedno zlasti francoske diplomatske kroge. O tem največjem svetovnem škandalu so nekateri listi v zadnjem času priobčili najvažnejše momente.

V decembru leta 1933. se je zglasil ravnatelj zastavljalnice Tissier v Bayonnu pri mestnem podžupanu in izjavil, da je napravil neko pogreško z vednostjo mestnega župana Garata. Drugi dan je prispel iz Pariza neki Aleksander Staviski, ki se je nastanil v hotelu »Claridge« pod imenom Serge Aleksandre. Kmalu nato so se pričele širiti govorice, da je Serge glavni povzročitelj afere v bayonnski zastavljalnici. Policija ga je iskala in našla v Chamonixu — mrtvega...

Goljufija Staviskega je bila preprosta, toda v pravem pomenu besede — genialna. Francoske zastavljalnice nabavljajo svoj kapital z izdajanjem blagajniških bonov. Stavinski je s svojimi pomagači vkniževal v knjigo zastavljalnice in na kupone bonov manjše popolnoma normalne zneske po 100 ali 1000 frankov. Izdani bon pa se je potem glasil na 100.000 ali na 1,000.000 frankov!!! Razlika je bila v korist goljufa in sleparja Staviskega. Nobena revizija ni mogla priti sleparji na sled, ker so se knjige popolnoma ujemale z vkniženimi zneski.

Sleparji je prišel na sled le po naključju neki revizor iz Pariza, kateremu je bilo dobro znano, da je imela zavarovalnica »Confiance« bayonnskih bonov za nad 100 milijonov frankov, vkniženi pa so bili samo malenkostni zneski. To je zbodlo revizorja v oči. Preden pa je mogel razkriti goljufijo, se je ravnateli zastavljalnice Tissier sam javil sodišču. Vse dotlej afera Staviskega ni zavzela večjih dimenzij in je bila smatrana kot navadna sleparija. Zanimiva je postala šele tedaj, ko sta bila napadena v parlamentu radikalna poslanca Garat in Bonnaure.

V tistem času so zaprli tudi pariško gledališče »Empire« in je javnost izvedela, da je bil lastnik gledališča Staviski. Več ali manj je bilo ugotovljeno, da je služilo gledališče madžarski propagandi in da je nameraval Staviski izkoristiti posojila madžarskih veleposestnikov pri mednarodnem agrarnem fondu, ki je bil osnovan na podlagi haaške konvencije. S svojimi »načrti« pa je Staviski »obvisel« po Hooverjevem moratoriju in po sporazumu v Lausanni.

Afera Staviskega je imela vedno večje posledice, vedno globlje politične odmeve, ker se je z vsakim dnem vpletla vanjo nova ugledna politična oseba. Staviski je sistematično podkupoval vidnejše in odločilnejše osebnosti in tudi novinarji so mu nasedli. Ravnatelj pariškega dnevnika »Volonté«, prijatelj Staviskega, sedi v družbi korumpiranega novinarja Dariusa za zamreženimi okni. Tudi bivši glavni urednik »Liberté« Camille Aymard je bil delj časa v preiskovalnem zaporu, zaradi bolezni je pa bil pogojno izpuščen.

Vse je Staviski kavalirski zalagal z denarjem, ne da bi se dali ugotoviti pravi razlogi. Na tisoče njegovih čekov je bilo zaplenjenih in nekatere politične stranke se zaradi tega strastno bijejo med seboj. Težko obtožena sta tudi bivša ministra Durand in Dalimier, ki sta priporočala bayonnske bone. Narodni poslanec Gaston Nulin je bil izključen iz radikalne stranke. Krvavi dogodki 6. februarja in nova Doumerguejeva vlada, oboje je v tesni zvezi s Stavinskega afero

Novo poglavje pa se je pričelo, ko so našli 20. februarja t. l. na železniški progi pri Dijonu razmesarjeno trupło sodnika apelacijskega sodišča v Parizu, Princea. Trdé, da je ta zločin nesporno v zvezi s Staviskega afero, čeprav še do danes ni nič dokazanega. Znano je le, da je imel Staviski opraviti s sodnikom Princejem, ko je bil leta 1926. in 1927. v preiskovalnem zaporu. Direktnih dokazov torej še ni, toda ljudski glas je glas božji...

Med ostalim pa je zelo važen sledeči problem: Staviski je na sleparski način prislužil 150 do 160 milijonov frankov. Od tega je razdelil kot podkupnine, kakor je doslej ugotovljeno, okrog 40 milijonov frankov. Nastane vprašanje, od kje je dobil toliko denarja, da je mogel pokupiti razne dnevnike in tednike in da je lahko podkupil toliko ljudi? Resnih listov niti eden ni bil z njim v zvezi. Na podlagi tega sklepajo, da je bil Staviski izredno agilen in podjeten na političnem področju. Zlasti se je baje zanimal za utrdbe na francoski in belgijski meji. Svoje mreže je razpletel skoro po vseh evropskih državah. Zelo verjetno je, da je bil agent katere tuje vlade in zato podkupoval razne politike, da bi mogel dobiti točne informacije o vsem, kar ga je zanimalo. Pravih dokazov za to še danes ni, čeprav so minili že štirje meseci, odkar je ves policijski aparat Francije na nogah. Ni izključeno, da bo bližnja bodočnost odkrila marsikaj, kar je še danes zavito v temo.

Pretežki pogoji.

Mnogim brlikim Lizbončankam se je zasmejalo srce, ko so prečitale v listih ponudbo 90-letnega najbogatejšega moža v mestu, ki išče nevesto. Starec je spoznal, da je še goden za ženitev in ker v okolici ne more najti primerne neveste, jo išče potom listov po vsem svetu. Njegovi pogoji pa niso posebno lahki. V svojem oglasu pravi: »Iščem lepo ženico. Stara mora biti 82 let, imeti mora črne lase, biti mora vitka in večja od mene. Sem visok 1.80 m. Premoženja ni treba imeti nobenega, zahtevam pa, da ima poleg srčne olike in razumevanja za potrebe 90-letnega moža tudi zdrave noge. Ponudbe s sliko pod šifro »Pride pomlad«. Človek bi mislil, da gre za aprilsko šalo, v resnici pa ni tako. V Lisboni poznajo skoro vsi tega bogatega starca, ki že 5 let išče primerno ženo, pa je ne more najti. Dekleta zaman vzdihujejo, se zaman ponujajo, starec je trdosrčen in odločno odklanja gorečo mlado portugalsko ljubezen.

Prva zračna zveza med Nemčijo in Poljsko.

Med Berlinom in Varšavo se bo otvorila 1. maja redna zračna zveza. Poljsko ministrstvo pošte je izdalo poseben žig, s katerim bo žigosana vsa pisemska pošta.

Izvoz našega lesa. Francija je za prvo polletje dovolila posameznim državam te uvozne lesne kontingente: Finski 120.000 ton, Švedski 97.000 ton, Rusiji 80.000 ton, Avstriji 76.000 ton, Poljski 50.500 ton, Nemčiji 40.374 ton, Rumuniji 18.500 ton, Jugoslaviji 12.963 ton in Češkoslovaški 4500 ton. Avstriji torej šestkrat toliko ko Jugoslaviji in celo Nemčiji več ko trikrat toliko.

Podpirajte Protituberkulozno ligo!

Mali oglasi

Službo dobi

ODVETNIŠKA PISARNA na deželi sprejme takoj perfektnega strojepisca, event. strojepisko s prakso in znanjem nemščine. Ponudniki se naj predstavijo osebno s spričevali v pisarni g. Dr. Ferdo Lašiča advokata, Maribor, Marijina ulica 10. 1653

Razno

PLZENSKI DVOR A. Senica, dobra hrana in izborna vina, špecijaliteta rdeči burgundec, po solidni ceni. Lepo urejen vrt, kegljišče, igra na kroglje — balin — vedno na razpolago. 1663

Oglašujte!

Kupim

KUPIM HIŠO z enim ali večimi stanovanji. Ponudbe pod »Kupec« na upravo lista. 1675

Stanovanje

TRISOBNO STANOVANJE lepo, solnčno, s pritiklinami, v prvem nadstropju, oddam s 1. junijem mirni stalni stranki. Vprašati v trgovini Sikošek, Koroška c. 102. 1664

Izdaja konzorcij »Jutra«, v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.